Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Gegants de l'Ametlla de Merola

Puig-reig

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	L'Espirantat, Plaça de l'Església s/n, 08736 Ametlla de Merola
Emplaçament	Aspirantat de l'Ametlla de Merola

Coordenades:

Latitud:	41.90834
Longitud:	1.88375
UTM Est (X):	407422
UTM Nord (Y):	4640202

Classificació

Número de fitxa	08175 - 89
Àmbit:	Patrimoni moble
Tipologia	Objecte
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XX
Any	1980
Autoria de l'element:	Manel Casserras (Solsona)
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Privada accessible
Titular:	Associació de Veïns de l'Ametlla de Merola

Fitxes associades:

Goigs de Sant Mateu de l'Ametlla de Merola
Els Pastorets de l'Ametlla de Merola
Gegants i nans de Puig-reig
Fons fotogràfic de l'Arxiu de l'Associació de Veïns de l'Ametlla de Merola
Fons Serra Feliu de l'Arxiu Nacional de Catalunya
Festa Major de l'Ametlla de Merola

Ball de Cascavells de l'Ametlla de Merola
Torre de l'Amo de l'Ametlla de Merola
Teatre de l'Ametlla de Merola
Caramelles de l'Ametlla de Merola
Ball de Nans de l'Ametlla de Merola
Sant Mateu de l'Ametlla de Merola

Autoria de la fitxa Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero
Data de registre de la fitxa: dv., 18/02/2011 - 01:00

Descripció

En Mateu i la Maria de l'Ametlla de Merola, reberen aquest nom per votació popular entre tots els socis. Mateu perquè és el nom del patró de l'Ametlla i Maria en honor a la Mare de Déu de Merola, antiga parròquia de l'Ametlla. Representen un teixidor i una filadora, les feines que antigament feien viure la nostra colònia, i que el seu vestuari acaba de definir, amb una americana de vellut, camisa ratllada, faixa morada i gorra per al gegant, i vestit de sac, faldilla i mantellina per a la geganta; era el vestit de festa de la colònia de principis de segle. El seu constructor és en Manel Casserras de Solsona. El gegants tenen el bust i les mans de cartró - pedra, els cossos i els braços de cartró i fibra de vidre i l'estructura és de fusta. En Mateu pesa 41 quilos, medeix 365,5 cm i porta una llançadora. La Maria pesa 36 quilos, medeix 352 cm. i porta una fusada de metxera.

Observacions:

Els acompanyen els geganters i grallers que vesteixen pantaló negre, faixa morada, camisa ratllada i armilla. Tots calcen espardenyes de set vetes. La música per a cobla és d'en Josep Ma Conangla i Triviño, nét del mestre Josep Conangla, que havia arranjat la música dels nans i cascavells. La coreografia del ball és obra d'en Joan Josep Mora. El ball de gegants es divideix en dues parts, el vals i el galop. En el vals ballen els gegants sols i passegen d'un costat a l'altre de la plaça saludant-se cada cop que es troben fins que queden un enfront de l'altre i, en vals lent, la geganta volta al costat del gegant fent-li l'aleta; un cop ha donat tota la volta, s'escapa i el gegant li va al darrera fins a trobar-la i llavors junts avancen pel mig de la plaça fins que, en acabar la música, dansen amb grans voltes. En el galop, els gegants són acompanyats per vuit parelles de balladors que vesteixen igual que ells; els gegants, en pas de galop, fan quatre compassos endavant i quatre de volta alternativament fins a acabar voltant molt fort; els balladors dansen al seu voltant fins a acabar encerclant els gegants en sardana.

Història

L'Ametlla de Merola pot definir-se com un ampli compendi d'activitats culturals i folklòriques que s'han anat desenvolupant al llarg de la seva història, fent que el seu tarannà fos característic i especial. Dins aquest context s'hi afegí, l'any 1990, la colla gegantera de l'Ametlla de Merola, que suposa un nou pas en el bagatge cultural, un nou valor que calia donar a conèixer. La idea de fer uns gegants era força vella. El que va néixer primer fou la il·lusió cultural, que ja estava latent amb l'existència dels seus avantpassats, el sol i la mulassa que daten de l'any 1980. Finalment, l'any 1990, la il·lusió es va transformar en realitat i es va poder completar l'equip de nans i cascavells de vida centenària i celebrar també el 150è aniversari de l'empresa Serra i Feliu S.A., sempre lligada a l'activitat cultural de l'Ametlla de Merola. El desenvolupament de la idea va anar a càrrec de l'Associació Cultural Esplai, que va cridar a reunió a tots els

joves per exposar els motius i les ganes de fer els gegants. D'aquí es formà una junta promotora que es va posar en contacte amb l'escultor Manel Casserras de Solsona, gran constructor de la majoria de gegants de Catalunya. El projecte es va anar convertint en una realitat que fou possible gràcies a la col·laboració econòmica de tota la gent de l'Ametlla de Merola, de la Caixa d'Estalvis de Manresa, de l'empresa Serra i Feliu (ara ja desapareguda), de l'Ajuntament de Puig-reig i de d'altres administracions públiques. El seu bateig fou el 16 de setembre del 1990, dins els actes de la Festa Major, i els seus padrins foren els Nans, que feia molt de temps que els esperaven. Amb la seva creació també va néixer la Colla Gegantera, formada per una cinquantena de persones, que va assumir la tasca de fer conèixer els gegants arreu de Catalunya. Tenia sempre el suport dels seus socis i de les altres entitats de l'Ametlla. Aquesta tasca va celebrar 10 anys el passat 1 de setembre de l'any 2000, fet innegable de persistència i conservació, encara, de la cultura popular de l'Ametlla de Merola.

Bibliografia

VV.AA: L'Ametlla de Merola, L'EROL núm especial 2004. R.SERRA: L'Ametlla de Merola, parc Fluvial del Llobregat s/d I. TERRADAS SABORIT. "Dades històriques de L'Ametlla de Merola". Ametlla de Merola.1978. I. TERRADAS SABORIT. "De les colònies industrials a la crisi de l'Estat Providència". L'Avenç. Barcelona.1980 I. TERRADAS SABORIT. Les Colònies industrials. Laia. Barcelona. 1979 I. TERRADAS SABORITLa qüestió de les colònies industrials. Centre d'Estudis del Bages. Manresa.1994. R. SERRA (2000), Les colonies textils a Catalunay, Manresa Angle Editorial. Muntada, Albert; Montraveta, Anselm. Manel Casserras (1997): "Obra de gegants". Manresa: Edicions Intercomarcals.

